

INGEZONDEN.

VITAMINEEREN OF VITAMINISEEREN ?

Dat hangt van de bedoeling af.

Bedoelt men: „van vitamines voorzien”, dan zal het vitamineeren moeten zijn, analoog proviandeeren: van proviand voorzien. Ik ben zoo vrij geweest twee gezaghebbende taalkundigen omtrent de vraag te raadplegen — waarom zou men zich niet ter wille van den juisten vorm eenige moeite getroosten ?

Prof. A. KLUYVER schreef mij, — niet zonder schroom, omdat de door mij gestelde vraag meer het Fransch dan het Nederlandsch betreft — dat onder de van substantiva afgeleide transitieve verba op *-er* verschillende zijn, die alle ongeveer beteekenen „iemand of iets datgene doen hebben wat het substantief aanduidt”. Als voorbeelden noemde hij o. a. nuancer, meubler. Die op *-iser* schijnen nog al vaak te beteekenen „iemand of iets doen worden wat het substantief aanduidt”, zoo bijv. vaporiser, pulvériser. En op deze gronden acht hij het misschien beter het begrip „van vitamines voorzien” weer te geven door vitamineeren.

Prof. SALVERDA DE GRAVE acht het weliswaar moeilijk in de tegenwoordige Fransche afleiding een grens te trekken tusschen *-er* en *-iser*, omdat het gebruik van *-iser* dat van *-er* meer en meer overvleugelt, doch hij acht niettemin de genoemde parallellen zeer ad rem. Ik mag dus het woord vitamineeren, ter uitdrukking van het begrip „van vitamines voorzien”, zooals men tegenwoordig met brood, margarine, chocolade, limonade en wat al niet meer ! doet, zeker wel aanbevelen.

Vitaminiseeren heeft echter ook recht van bestaan, doch dan ter aanduiding van de synthetische bereiding van een vitamine, bijv. van het vitamine D, dat met behulp van ultra-violette stralen uit ergosterol verkregen wordt. Hier toch heeft men het geval, waarin, analoog pulveriseeren: iets tot poeder maken, een stof tot vitamine wordt gemaakt. Door beide uitdrukkingen uit elkander te houden, voorkomt men misverstand.

VAN LEERSUM.

VACCINATIE MET KLEINE DOSIS.

Naar aanleiding van een geval van postvaccinale hersenverschijnselen, dat ook om andere redenen leerzaam is (het kind moest gevaccineerd worden, terwijl het ziek was, omdat het in de wachtkamer van den dokter, dien het wegens dien ziekte bezocht, met een pokkenlijdertje in aanraking was gekomen, en kreeg daarna hersenverschijnselen) wordt door SIR THOMAS HORDER (*The Lancet* 1929, 22 Juni, bldz. 1301), aangeraden, in zulke gevallen en bij elke eerste inenting van een kind slechts met één streepje te enten, gelijk de door het Engelsche Ministry of Health ingestelde commissie voor het vaccinatievraagstuk in haar rapport van Juli 1928 aanbeveelt.

Deze raad werd door ondergeteekende reeds, voordat hij daarvan kennis had genomen in toepassing gebracht, om de volgende redenen:

1°. De algemeene ervaring, dat op een besmetting met weinig virus een lichtere infectieziekte volgt dan op een massale besmetting, behoeft voor de vaccine besmetting niet minder geldig te zijn dan voor andere infecties.

2°. In het algemeen gaan licht verloopende infectieziekten met minder verwikkelingen gepaard; anderzijds komt aantasting van het centrale zenuwstelsel bij infecties, die dat als regel niet doen, doorgaans bij de zeer zware gevallen voor. Of nu de encephalitis postvaccinalis een verwikkeling is, veroorzaakt door het koepok- of door een ander virus, zij blijft een complicatie van de koepokziekte en als zoodanig worden de kansen door een massale infectie verhoogd.

3°. Indien de enting behoorlijk „opkomt”, is het bewijs geleverd dat het beoogde doel is bereikt, en dit blijkt bij enting met één streepje evenzeer het geval te zijn

als bij het toebrengen van meerdere. Immers de plaatselijke reactie rondom het huiddepôt van het virus komt eerst tot stand, wanneer het lichaam door het bereiden van antistoffen tot strijd met het virus in staat is, m.a.w. allergisch is geworden. Indien dit door één streepje niet zou worden bereikt, zou die ééne pok niet of zwakjes opkomen, hetgeen niet het geval blijkt te zijn. Dat het opkomen van koepokken als allergische reactie moet worden beschouwd, wordt bewezen door het feit, dat bij revaccinatie van tevoren immune personen, indien er reactie bij volgt, deze zonder latentie bij de enting aansluit, en, evenals de reactie van PIRQUET, reeds den derden dag een maximum bereikt. Hier bestond dus reeds het reactievermogen, als rest van de vroegere algeheele immuniteit, en behoeften de afweerstoffen niet tevoren door het lichaam te worden bereid. Dit kon ik herhaaldelijk waarnemen.

Op deze gronden meent ondergeteekende, dat het enten met één streepje de doeltreffendheid niet, en het gevaar wel verminderd, zoodat hij deze methode warm kan aanbevelen. Het vraagstuk der postvaccinale encephalitis is, vooral wegens het uit het Westen steeds dreigende pokkengevaar, te urgent, dan dat de Nederlandsche geneeskundige nog langer zonder richtsnoer van deskundige zijde zouden kunnen blijven. Daar de wetenschappelijke oplossing van de vragen, die de Nederlandsche commissie zich heeft gesteld, nog een aanzienlijken tijd zal vorderen, is het raadzaam met de aan onze overburen verstrekte raadgevingen vast voorloopig ons voordeel te doen.

Met dank voor de plaatsing.

Amsterdam, 1 Juli 1929.

J. PINKHOF.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

De Ziektewet.

Afgekondigd is:

Staatsblad, No. 329. Wet van den 24sten Juni 1929, tot wijziging der Ziektewet.

Staatsblad, No. 374. Besluit van den 29sten Juni 1929, ter bekendmaking van den tekst der wet van den 5den Juni 1913 (*Staatsblad*, no. 204) tot regeling der arbeidsziekteverzekering (Ziektewet), zooals die wet laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1929 (*Staatsblad*, no. 329).

Staatsblad, No. 375. Besluit van den 29sten Juni 1929, tot bepaling van den dag, waarop de Ziektewet, met uitzondering van de artt. 48 en 124, in werking zal treden. Dit tijdstip is voor de artt. 21, 78 en 29 bepaald op 1 Maart 1930 en voor de overige wet, met uitzondering van de boven genoemde artikelen, op 1 Aug. a.s.

Mr. C. M. SCHENCK.

BUITENLAND.

EDINBURGH. -- **Verloren brandstof.** Op een noenmaal van den Rotary Club te Edinburgh heeft prof. LELEAN zijn dischgenooten voorgezekend, dat de mensch, in de 12 K.G. lucht, die hij per dag inademt, als er rookmist heerscht, 285 millioen deeltjes stof, rook, teer en zuur inademt. Er gaat in Groot-Brittannië per maand voor 10 millioen gulden als rook de lucht in, en daarvan kan, zonder schade voor de nijverheid, 80 pCt. worden gespaard, dat is / 18.— per jaar en per inwoner. Glasgow heeft gedurende de twaalf laatste jaren door krachtig toezicht op de naleving van flinke verordeningen de hoeveelheid rook met 50 pCt. doen verminderen (*Lancet*, 28 Juni).

LONDEN. -- **Eerbewijzen aan St. Roland Ross.** Twee genootschappen, de Royal Society of Tropical Medicine en de West London Medico-Chirurgical Society, hebben vóór enkele weken op denzelfden dag Sir. RONALD ROSS gehuldigd, de eerste met de MANSON-medaille, de laatste met de driejaarlijksche gouden medaille der vereeniging. De voorzitter der vereeniging voor Tropen-geneeskunde